

ZACHARIAS

ZACHARIAS
De Friese Hengst

GJ Wielinga

Van dezelfde auteur:

Schaduwland

Het beest van Amsterdam

De digitale versie van mijn hoofd is een groot grijs gat
Maan in Ram

Copyright © 2026 Gerrit Jan Wielinga

Alle rechten voorbehouden.

ISBN: 9789465542584

“Als sy ons daer by de kop vatten,
dan sal ick seggen alles wat ick weet.”

Zacharias Wilsma

*Tijdens confrontatie met Jan van Enspeek,
13 april 1730, Utrecht*

EEN

Amsterdam, Holland, 1730

ALS ik mijn ogen dichtdoe, hoor ik het water aan ons voorbijglijden. Hoe golfjes de boeg van het schip raken en hoe het riet aan de kant meedobbert. Op de wal stapt het paard dapper verder, terwijl de mensen in het ruim zachtjes babbelen en lachen. Wij zitten in de roef. Buiten zingt een grutto een schel lied.

Het is zaterdag 20 mei, laat in de middag, op weg naar Amsterdam. Onverwacht. Anthony de Reuver leest, zijn vrouw zit naast hem, borduurt. Evert en Jan hebben me vastgeklonken aan de leuning van het bankje. Zo kunnen ze zelf regelmatig een luchtje scheppen op het dek. Beide dienders ruiken sterk naar zeep. Waarschijnlijk heeft De Reuver ze geïnstrueerd, omdat zijn vrouw ook meeinging. Familiebezoek. Hun oudste zoon woont in Amsterdam en er zijn kleinkinderen. Zo begrijp ik.

De Reuver kent mijn verhaal. Mijn hele verhaal. Al vanaf februari schrijft hij mee als secretaris van de Utrechtse schepenkamer. Soms heeft hij vervanging, maar geen verhoor gaat voorbij zonder hem of één van zijn collega's. Ik hoef me niet af te vragen wat hij van mij vindt. Hij hoort bij de godvruchtigen.

Zie hem daar zitten in zijn zwarte wollen pak, met zijn grauwe bolle kop, preekboekje in zijn hand. Bijna zestig. Zijn vrouw, een pinnig wijfje met hardblauwe ogen, gluurt zo nu en dan nieuwsgierig mijn kant op terwijl ze een naaldje venijnig in een stuk gespannen stof steekt. Ik neem aan dat de echtelieden geen geheimen hebben voor elkaar, maar ik kan het mis hebben. Ik ben werk, en werk neem je niet mee naar huis. Tenminste, niet volgens mijn moeder.

Mijn moeder weet nog van niets. Ik wil haar niet ongerust maken. Als ik dood ben, dan hoort ze het vanzelf. Neem ik aan. Ik schreef al niet zo vaak, en toen ik een jaar geleden bij hen was, waren ze blij dat ik er

was, maar zag ik ook de opluchting toen ik aankondigde weer weg te gaan. Vader leek me niet te kunnen plaatsen, en ik zie nu dat hij, zoals zoveel mannen van zijn leeftijd, volledig onder de plak bij zijn vrouw zit. Ik snap waarom hij nog soldaat is; die maanden dat je met je compagnie onderweg bent, zijn maanden zonder verwijten van een vrouw. Mijn twee zusjes lopen met hem weg trouwens. Ach, wat mis ik hen ineens.

Toen Jan de melkboer me vertelde van Corver, had ik onmiddellijk mijn biezen moeten pakken. Waarom bleef ik in godsnaam nog zo lang in Utrecht? En nu is Corver dood, samen met die anderen. Jan de melkboer loog dat het een aard had, en het is hem gelukt. Ze lieten hem vrij. Hem wel. Hij snapte het. Voor mij maakt het niet meer uit. Ik heb al bekend. Idioot genoeg al in mijn eerste verhoor. Een beetje achterlijk van me. Waarom moest ik zo nodig de waarheid vertellen? Alsof die hoge heren daar een nacht minder om slapen.

Op de Achtergracht worden we opgewacht door een paar ferme dienders van de Amsterdamse schout. Als ik niet die arrestant was, had ik misschien geprobeerd te flirten. Mooie mannen met strenge hoge kontoen en strakke koppen. Vanaf de Achtergracht naar het stadhuis is een halfuur. We lopen via de Utrechtsestraat en de Botermarkt over het Rokin naar de Dam. De zon is aan het zakken. Het licht gefilterd. Vreemd stil op straat. Etenstijd zeker. Bij de Munttoren kijk ik de Kalverstraat in. Daar staat het huis van Johannes.

Hebben ze hem? Of is het hem gelukt weg te komen? Dat ga ik de komende dagen zien.

Morgen zondag. Maandag gaat het gebeuren. Wie hebben ze gepakt? Wat is mijn verhaal? Bij wie?

Ik heb al besloten niet te liegen. Verzwijgen misschien, als nodig. Maar liegen. Kon ik dat maar. Te ingewikkeld. Daarbij, mijn herinneringen zijn glashelder. Ik zie, ik hoor, ik ruik, ik voel. Niet iedereen heeft die gave, is me verteld.

Daar is het stadhuis. In zijn eigen schaduw. We wandelen naar de achterkant waar nog een sprank zon de achtergevel in vuur zet.

Ik word opgesloten in een sjeke kamer. Een gijzelkamer. Met een eigen bed en privaat, een stoel en

een tafel. De cipier, een man van in de veertig met lang vlassig haar rondom een kale schedel, lacht naar me. Hij mist zijn voortanden. Hij geeft me soep, een stuk brood en een kaars. Amsterdam zorgt wederom goed voor me.

En dan is het zondag. Echt goed heb ik niet kunnen slapen. Elk geluid hier in het cellencomplex onder het stadhuis echoot langs de harde stenen muren. Ik dacht dat ik Johannes hoorde. En Pieter. Maar ik kan me vergist hebben. Als ze Johannes hebben, dan hebben ze Cees ook. Mijn verhaal moet strakker. Weet ik alles nog? Hebben ze Dirk? Ik hou niet van verrassingen.

In de middag komt een predikant langs. Een smeüige man. Anders kan ik hem niet omschrijven. Alles wat hij zegt, gebeurt met een zekere verontschuldiging. Alsof hij er niet is, maar dan toch wel weer. En dat alles uiterst vriendelijk en beheerst. Ik hoef niet zo nodig samen met hem te bidden, of te horen dat Jezus mijn redder is. Als hij dat was, dan had ik hier niet gezeten. Judas had een betere deal: die kreeg in ieder geval nog dertig zilverlingen voor zijn medewerking. Ik word, zodra ik weer in Utrecht ben, gewurgd. Tenminste, dat is me beloofd door schout Van Voorst. Onaangename man, stinkt uit zijn bek. Geen wonder dat hij zijn eigen soort moet kruisigen. Iemand moet toch opdraaien voor al die smerige, zondige gedachten. De smeüige predikant blijft wat langer hangen in mijn cel.

“Goh, ze hebben je zelfs een kaars gegeven.”

“Ja,” antwoord ik, en kijk naar het met stro gevulde matras.

“Ze vertrouwen je,” zegt de predikant, terwijl hij zijn hand langs de rand van de tafel laat glijden. Hij kijkt me aan met droefkomstige ogen. Ik word er een beetje ongemakkelijk van, al waardeer ik het wel dat hij juist ook bij mij langs is gekomen.

“Waar ging uw preek vandaag over?” probeer ik nog. Maar hij schudt zijn hoofd en prevelt iets over duivels en verloren en schande. Dan is het bezoek afgelopen. Ik ben benieuwd of het hem gaat lukken om al zijn vrees voor het koninkrijk van Satan kwijt te raken voordat hij vanavond in zijn ledikant gaat liggen. Ik hoop het voor hem. Hij lijkt me geen slechte vent.

Ondertussen schuiven er deuren open, vallen er sloten dicht en fluisteren mannen naar elkaar. Ik doe mijn best om me te concentreren, maar het lukt me niet echt om de stemmen uit elkaar te houden. Wie het ook zijn, als ze zijn opgepakt omdat ik hun naam heb genoemd tijdens die verhoren in Utrecht, dan spijt het me. Ik dacht dat ze veilig waren. Wie had kunnen denken dat schout Van Voorst zo gek was voor te stellen alle andere steden te waarschuwen?

Schepen Van der Muelen verontschuldigt zich later bij me. Hij was het er niet mee eens, maar in de minderheid.

“Nu heb je wel een kans om in leven te blijven,” zegt hij. Wat hij daar precies mee bedoelt, begrijp ik niet goed.

Onderaan elke brief staat dat ze mij nog drie à vier weken in leven zullen houden. Zolang zal ik beschikbaar blijven voor confrontatie.

Daarom ben ik nu hier. In Amsterdam. Om god mag weten hoeveel mannen te confronteren met hun ‘afwijkende’ seksleven. In Utrecht ben ik ook al gebruikt om tegen anderen te getuigen. Jan de melkboer, Adriaan. Arme Adriaan. Wat moest hij nog in Utrecht? En Berent. Ik dacht dat Berent al in Breda zou zitten. Hoezo stuurde Utrecht mijn verhoren rond? Wat moeten die hoge heren precies? Is dit goed voor hun aanzien? Hun carrière? Dat ze juist mij als hun wapen inzetten is wel tekenend voor hun onzekerheid. Utrecht als het debiele broertje van Holland. Er moet veel bewezen worden. En dat doen ze dan via mij?

De cipier staat voor de deur met soep en brood en een extra kaars. “Dankjewel,” zeg ik terwijl hij de handel op tafel zet. Een diender staat bij de deur. De cipier kijkt nu achterdochtig uit zijn ooghoeken naar me. Blijkbaar heeft de predikant hem verteld wie ik ben. Die nacht slaap ik voortreffelijk.

TWEE

DE schepenzaal is ongelofelijk groot en mooi, met hoge ramen die uitkijken op de gracht achter het stadhuis waar bomen hun bladerdeken moeiteloos hooghouden. Voor de enorme schouw, met daarboven een indrukwekkend schilderij van Mozes die de tien geboden in ontvangst neemt, staat een lange tafel. Links aan die tafel zit de secretaris al klaar met pen, inktpot en papier.

Voor me staat Jan Backer, de schout van Amsterdam. Zijn broertje Jacob heeft me ooit gepijpt in een kroeg in Den Haag en later waren we met vrienden op bezoek bij Renswoude. Ik vraag me af of Jan weet dat zijn broertje een spermafanaat is. Waarschijnlijk heeft hij alles al doorgeseind gekregen van zijn Utrechtse collega's. Schout Backer is al behoorlijk oud en loopt met een stok. Zijn pruik zit hoog op zijn hoofd. Kaalheid zit in die familie.

"Meneer Wilsma," begint de schout, "welkom in Amsterdam." Vervolgens legt hij me de procedures uit voor vandaag en leidt me, nadat mijn handboeien zijn afgenomen, naar de lange lege tafel waar twee stoelen klaarstaan. Nog steeds weet ik niet tegen wie ik vandaag moet getuigen. Ik voel me onzeker worden.

"Water voor Wilsma, graag," gebiedt de schout een diender die zich omdraait en een glas water voor me inschenkt en op het tafeltje naast de linkerstoel zet.

Dan gaat de deur links van de schouw open en een legertje oudere mannen in zwarte pakken en hoge grijze krullenpruiken komt zacht babbelend de zaal binnen, met rinkelende kopjes en schoteltjes in hun handen. Ik neem ze allemaal scherp in me op. Dit is mijn publiek vandaag. Het zijn er negen. Voornamen heren. Elite. Mannen die zich geroepen voelen om hun

maatschappelijke taak te vervullen. Doen wat van ze verwacht wordt. Voor sommigen makkelijker dan voor anderen, neem ik aan. We gaan zien hoe Amsterdam dat doet, al denk ik dat mijn rol hier echt beperkt is. In Utrecht was het helder. De rationelen waren in de minderheid. Daarom zijn Corver, Adriaan en Berent dood. En sta ik op de dodenlijst. Ik krijg nieuwsgierige blikken van een paar mannen. Als ze hun werk goed hebben gedaan, weten ze wie ze voor zich hebben. Toch neemt schout Backer het programma van vandaag met ze door. Alleen Johannes, Cees, Maurits en Pieter. Dan is de rest ontkomen.

Schout Backer ondervraagt me. Naam, leeftijd, waar ik vandaan kom. Of ik inderdaad heb geneukt met de verdachten. Hij noemt het 'sodomie in het fundament'. Hij leest voor uit de brief van 5 mei. Het is gelukkig een beknopt verslag. Niet alles wat ik heb verteld staat erin. Logisch ook natuurlijk. Dat zou een brief van honderd kantjes zijn.

Cees wordt binnengeleid en op de stoel naast me gezet. Er zit ongeveer twee meter tussen ons in. Hij durft niet naar me te kijken. Schout Backer begint op te sommen wat ik heb verteld aan het Utrechtse gerecht en vraagt aan Cees of het klopt. Cees zegt ja. En daarmee is zijn lot bezegeld. Ik heb niets hoeven zeggen of doen. Alleen hier zijn is dus voldoende. Cees wordt weggevoerd. Hij ziet er niet goed uit. Bleek en een stuk magerder dan ik me hem herinner. Destijds was hij zo'n brok man. Als uit marmer gehouwen. De smaak van zijn sperma had iets zoets. Neuken kon hij niet goed, maar hij heeft mooi gereedschap. Arme jongen, hij is waarschijnlijk net zo dood als ik.

Ineens zit Johannes naast me. Woedend. Ik voel zijn kwaadheid door de lucht zinderen. Verachtend bekijkt hij me van opzij. Met overslaande stem verklaart hij mij nog nooit te hebben gezien. Bij de negen mannen aan de andere kant van de tafel gaan de kinnen iets naar voren en de wenkbrauwen iets omhoog. Stuk voor stuk

kijken ze vol aandacht naar Johannes en naar mij, in de hoop dat er iets bijzonders zal gebeuren.

Helaas begin ik van ongemak te lachen. Het is ook te absurd. Cees, de neef van Johannes, had net hiervoor alles bekend, waaronder seks met hem. Ze woonden en werkten niet alleen samen, maar neef neukte oom ook als dat zo uitkwam. Ik lag er zelf een paar keer tussen. Ik zie de wanhoop in de ogen van Johannes. Hij weet, net als ik, dat het hem niet gaat lukken zichzelf hieruit te lullen. En toch blijft hij ontkennen. Eerst weet hij niet wie ik ben, in versie twee staat hem dan toch iets voor de geest en in versie drie heb ik inderdaad drie maanden bij hem op de Kalverstraat gewoond, maar is er nooit iets voorgevallen. Ook heeft hij nog nooit seks met een andere man gehad, ook niet nadat ik de schepenen vertel over de bakker op de Heiligeweg met wie Johannes jarenlang een relatie had, of die keren dat wij zonder Cees seks hadden, of al die andere lieden waar Johannes me over vertelde. Maar Johannes blijft standvastig ontkennen. Oké, hij kent mij dan wel en heeft me onderdak gegeven twee jaar terug, maar daar is het dan ook bij gebleven. Verder is hij een deugdzame man, die nog nooit iets oneerbaars heeft gedaan of heeft overwogen.

Gebiologeerd zitten de negen schepenen naar me te kijken. Ik weet dat, als ik nu namen zou laten vallen als schepen Willem Six uit Haarlem, schout Jacob van Wouw uit Delft of baron van Reede van Renswoude, alle monden open zullen vallen. Ik hou me in. Het is pauze. Middageten. Johannes wordt weer geboeid en weggevoerd. Hij sist nog naar me en struikelt over het tapijt. Maar het lukt de twee dienders toch om hem veilig de schepenzaal uit te begeleiden.

“Kom,” zegt schout Backer tegen mij, “jij eet bij mij op de kamer.”

“Het is ons gelukt om mijn broer op de boot naar Engeland te krijgen,” begint schout Backer. Zijn broer, de drost van Buren, was rijk getrouwd en al een tijd

weduwnaar. Op zijn vijftigste met pensioen, je kunt het slechter treffen.

“Later dit jaar gaan we hem opzoeken, als hij daar een beetje gesetteld is.” Ik pak het servet van tafel en leg het op mijn schoot, benieuwd wat er hier in het kantoor van de schout geserveerd wordt. Twee dienders staan aan de buitenkant van de deur, voor het geval ik op het idee zou komen weg te glippen.

“U vindt het niet fijn als mensen u als leugenaar zien, klopt dat?” Terwijl schout Backer de vraag stelt, schenkt hij me een glas wijn en zet hij brood op tafel. Ik weet even niet wat ik zou moeten zeggen. Ja, ik ben geen leugenaar, al ben ik wel selectief. Ik ga niet alles vertellen wat ik weet. De deur gaat open en een goed uitzijnde jongeman met dienblad wordt binnengelaten.

“Ah, Arnold, goed dat je er bent. Arnold is mijn knecht. Zacharias wás knecht.” Arnold kijkt me onderzoekend aan, lacht en zet het dienblad op een zijtafel.

“Vis van de overkant,” zegt Arnold.

“Heerlijk,” zegt schout Backer en we wachten tot Arnold de soep heeft opgeschept en in de achtergrond verdwijnt. Eén wand van het vertrek is een boekenkast. Het ziet er imposant uit, en ik verbeeld me dat ik het donkere leer van de boekomslagen kan ruiken, samen met de doffe lucht van zoveel papier bij elkaar.

“Dat u geen leugenaar bent, maakt u waardevol, maar ook gevaarlijk. Realiseert u zich dat?” vraagt schout Backer terwijl hij zijn lepel boven de soep laat zweven. Ik pak mijn lepel en kijk hem aan. Zijn pruik is nu af en ik zie hoe kaal de man is en hoe hoekig zijn blauwbleke schedel. Hij heeft vrijwel geen wenkbrauwen meer en een nogal vetzig, mager mondje.

“Ik vind het makkelijker om de waarheid te vertellen. Dan hoef ik me niet te herinneren wat ik tegen wie heb gezegd,” vertel ik de schout.

“Heel verstandig,” zegt de schout en vertelt dat het verzoek is binnengekomen om mij overmorgen op de trekschuit naar Den Haag te zetten.

“Vanzelfsprekend zal ik een aanbevelingsbrief naar Utrecht en Den Haag sturen,” zegt de schout. Wat dat precies betekent weet ik niet en ik vraag er verder ook niet naar.

De rest van de dag gaat redelijk makkelijk. Maurits bekent door me geneukt te zijn op het buiten van Hinlopen in de Beemster. Het was speels en geil. Maurits is een beetje een saaie, maar erg knappe vent die steeds verbazend snel in de gaten heeft wat er van hem verwacht wordt.

Natuurlijk is Pieter iets ingewikkelder. Hij zegt mij niet te kennen, en dan weer wel. Ik herinner hem aan Schonewal in Hoorn, en aan onze neukpartij met Dirk, die, zo begrijp ik tijdens dit verhoor, bijna gearresteerd was, maar toch met reisdoel onbekend vertrokken. Pieter blijft vaag over Schonewal en vriendelijk tegen mij, maar ook resoluut. Hij kent me niet, behalve dan dat hij me acht gulden heeft gegeven namens Schonewal, die me in dienst wilde nemen als knecht, maar uiteindelijk dan toch niet. De negen schepenen lijken tevreden met de bekentenissen van twee, en de rommelige verhoren van de andere twee. Morgen nog een dag en dan Den Haag.

DRIE

Leeuwarden, Friesland, 1723

MOEDER wil me niet kwijt, maar vader is onverbiddelijk. Ik moet en zal in dienst bij De Rochebrune, want “zo’n kans krijg ik nooit weer” en de zusjes kunnen mijn taken thuis wel overnemen, ze zijn oud genoeg. Moeder gaat uiteindelijk overstag.

Hoewel ik nog geen woord Frans versta, durft de jonge Paul het wel aan om mij aan te nemen. Als kapitein heeft hij veel verantwoordelijkheden, maar omdat hij zo’n goed invoelende man is, krijgt hij veel hulp van zijn luitenanten. De gewone soldaten, zoals mijn vader, lopen weg met de jonge Paul, die de humor en het charisma van zijn vader heeft geërfd. Mijn vader is dan ook apetrots wanneer hij me voor het eerst in livrei ziet, een donkergroen pak met écreu accenten. Moeder blijft het vervelend vinden mij te moeten missen voor het huishouden.

“Wat moet die jongen toch bij die kale kak,” klaagt ze.

Maar als ik dan suikergoed voor haar meesmokkel uit de keuken van het hof, dan is ze stiekem toch heel trots, en wil alle laatste roddels horen over Marijke Meu, de moeder van de stadhouder, die, zolang haar zoon nog minderjarig is, in zijn plaats de provincie bestuurt. Niet dat ik haar dan veel kan vertellen, want zo geregeld kom ik er nu ook weer niet, en het is slechte etiquette om uit de school te klappen. Maar moeder weet altijd veel meer dan ik over haar idool, dus ik hoef vaak alleen maar te knikken.

Razendsnel heb ik mijn vak onder de knie. Echt heel ingewikkeld is het nu ook weer niet. Samengevat doe ik samen met de meid het huishouden en zorg ik ervoor dat kapitein De Rochebrune alles heeft wat hij nodig

heeft. Bij bezoeken aan zijn moeder de markiezin krijg ik tips en adviezen van haar personeel, die ik volgens hem gewoon moet negeren.

Omdat kapitein De Rochebrune vaak bij zijn mannen blijft eten op de hoofdwacht en daarna kaart, kan ik, als ik vroeg klaar ben met mijn werk, zelf bepalen wat ik met mijn tijd doe. Meestal ga ik dan naar mijn oude buurtje om mijn moeder en mijn zussen te zien, en te hangen met oude vrienden. Maar die vriendschappen zijn wel ingewikkelder geworden nu ik bij 'die Fransman' in dienst ben.

Ik heb eens twee van deze oude vrienden meegenomen naar het huis van De Rochebrune. De meid vond het een slecht plan om hen het huis te laten zien, maar uiteindelijk mocht het. Pas toen drong het tot me door dat ik een reuzensprong had gemaakt. Van moederskindje in het huishouden van een soldatenvrouw, naar knecht van een adellijke heer. Ik moet dus op zoek naar vrienden die mijn nieuwe rol begrijpen.

Dan kom ik Caspar tegen. Donkere krullen en een jolig gezicht. Hij geeft een totaal nieuwe richting aan wat mogelijk is in mijn leven. Nu snap ik dat het toch niet zo zinloos is om mannen meer dan leuk te vinden, dat je ook gewoon verliefd kan zijn op mannen en dat je geile seks kunt hebben met mannen. Eerlijk gezegd loop ik al ongeveer twee jaar met een stijve in mijn broek.

Caspar begint tegen me te praten op de Brol bij een kruidbank. Hij is een paar jaar ouder dan ik. Ook is hij erg complimenteus en al jaren knecht, dus we hebben veel te bespreken. Of beter gezegd: hij heeft mij veel te vertellen. Hij heeft, hoe zal ik het zeggen, een zekere flair. Caspar heeft al wat dingen meegemaakt en weet daar heel achteloos over te vertellen. Ik ben gefascineerd en geamuseerd tegelijkertijd.

Zo komen we elkaar regelmatig tegen in de stad en meestal begint hij me dan te versieren. Hij vertelt me

over seks en hoe lekker dat is met mannen. Dat je elkaar kunt neuken in je gat. Daar heb ik gek genoeg nog nooit echt bij stilgestaan en ik begin erover te fantaseren. Ik vraag me af of dat niet pijnlijk zou zijn. En Caspar raadt me aan om eens een stok of een kaars goed in te vetten en het gewoon te proberen. Tja, ik ben botergeil. Welke zestienjarige is dat niet?

Mij wordt duidelijk dat als ik dit ooit eens in het echt wil doen, deze Caspar waarschijnlijk de juiste persoon is op wie ik het kan uitproberen. En dat klopt. Hij wil wel. Hij heeft ook allemaal theorieën waarom je beter met een man kunt neuken dan met een vrouw. Het is makkelijker, er komen geen baby's van, je hoeft niet met ze te trouwen, het risico op geslachtsziektes is minimaal en je hoeft ze niet te betalen. Nu, ik werk op de kazerne, dus ik heb al deze argumenten al eens gehoord in een andere setting, met een andere lading, maar het zet me wel aan het denken.

Mijn eigen moeder is een schat, maar ze heeft mijn vader zwaar onder de duim. En als ik naar andere getrouwde mannen kijk, valt het me op dat er meestal een zekere vorm van mistroostige berusting en gekooide veiligheid achter hun besluiten zit. Zelf noemen ze dat dan volwassenheid, maar ik denk dat als je vrij wilt zijn als man, het beter is om uit de buurt van vrouwen te blijven, want voor je het weet zit je vast in het systeem.

Hoewel Caspar bij burgemeester Wielinga als knecht heeft gediend, en zelfs een tijdje heeft gewerkt voor de Oranje-Nassaus, werkt hij nu voor een zekere Kempenaar op de hoek van de Grote Hoogstraat vlak bij het Hofplein.

Caspar woont als enige knecht in de kelder. De andere bedienden hebben hun kamer op zolder. Het is een aangenaam laag vertrek met dikke balken waar je makkelijk je hoofd kunt stoten. Er staat een twijfelaar, een tafel, twee stoelen en een veel te grote, bulkige kast. Afdankertjes, denk ik, zoals je wel vaker ziet in

kamers van knechten. Caspar heeft het gezellig gemaakt door wat stoffen aan de balken en de muren te hangen.

Op een dag, we zitten bij hem restjes wijn van Kempenaar te drinken, vraagt hij me of ik het wil proberen. En ik ben er klaar voor. Caspar haalt wat boter uit de keuken en na wat gezoen en gepluk doen we het dan. Ik moet zeggen dat Caspar het eerst heel voorzichtig doet, en hij waarschuwt me ook voor alle gevoelens die je dan kunt hebben. Gelukkig heeft hij geen al te grote lul en alles past prima. Ik weet niet wat me overkomt. Ik vind het heerlijk.

We doen het zo ongeveer in alle mogelijke posities. Op de stoelen, op de tafel, op de grond, tegen de muur, overal behalve het bed. Ik ben echt volkomen verrast dat in je reet geneukt worden zo'n fantastische ervaring kan zijn. Nadat Caspar is klaargekomen zuigt hij me klaar. Wéér een ervaring waar ik niet op bedacht ben.

We doen het daarna nog een paar keer, maar niets overtreft die eerste keer. En het stomme is dat ik hem ook wel eens wil neuken, maar dat mag niet. Hij doet daar heel omzichtig en truttig over. En eerlijk gezegd ben ik al die verhalen over écht sjieke huishoudens waar hij dan heeft gewerkt, of waar hij nog wil werken, ook een beetje zat.

Later kom ik hem nog wel in Den Haag tegen, en ik begrijp dat hij het vriendje is van Schonewal. Schonewal en zijn neef Sonck de Vries behoren bij de elite van Hoorn en hebben de gewoonte om Leiden, waar ze beiden studeren, en Den Haag onveilig te maken. Vaak samen, maar ik heb ze apart getroffen. Eigenaardige mannen als je het mij vraagt, maar volledig te begrijpen. Stel je voor dat je in een familie wordt geboren waar er veel van je wordt verwacht en waar je wordt beschut tegen de meest basale problemen die het leven kan geven. En dan word je, als je oud genoeg bent, met een bak geld midden in de samenleving gegooid. Daar krijg je kromme mensen van.

Schonewal huurt me een keer in wanneer hij in Den Haag is en wil me als vaste kracht. Hij woont op het mooie stuk net buiten Hoorn in een kast van een huis. Pieter Martijn wordt jaloers, en vervolgens woon ik drie maanden bij Johannes Keep op de Kalverstraat in Amsterdam. Maar dat vertel ik nog.

Mijn strategie wanneer ik word opgepakt is om lieden uit de elite te noemen, zodat de rechtbank zal zeggen: "Laat hem maar gaan." Maar dat pakt dus anders uit. Die miezerige schout Van Voorst blijft maar dreigen en nijdig aandringen. Ondertussen is hij woedend dat ik überhaupt namen van mannen uit de elite noem. "Gelogen," blijft hij maar in mijn gezicht schreeuwen, en geloof me, die man stinkt zo uit zijn bek, dat ik er alles aan moet doen om niet te hoeven kotsen. Dus ik kom er niet onderuit om ook namen te noemen van mannen van wie ik weet dat zij het met deze hoge heren hebben gedaan.

De grootste naam is Renswoude. De man is al zeventig, maar heeft een hofhouding van allerlei mannen die hij goed beloont. Het nichtengerucht is dat hij in zijn jongere jaren een trio heeft gehad met de koning van Engeland en Bentinck, en dat hij zijn charmes (lees: zijn grote lul) heeft ingezet bij de vredesonderhandelingen van 1678 tussen Frankrijk en de Republiek en bij de Vrede van Utrecht in 1713. Hij is vertegenwoordiger van Utrecht in de Staten-Generaal, en dus één van de belangrijkste mannen van die provincie. Anderen die ik noem zijn baron van Meeuwen, Willem Six, Van Wouw, De la Faille en nog een rijtje hoge militairen.

Dat ik niet word geëxecuteerd heb ik aan schepen Van der Muelen te danken. Wanneer de schout eist dat Utrecht brieven met beschuldigingen rond moet sturen, bedingt hij dat ik beschikbaar ben voor 'confrontaties'. In Amsterdam gebeurt dat in de schepenzaal, maar in Den Haag hebben ze in de Voorpoort een speciale verhoorkamer.

Wanneer ik in september 1730 naar Leeuwarden word verscheept, is eigenlijk mijn enige angst dat mijn familie me komt opzoeken. Inmiddels heb ik al getuigd tegen een stuk of twintig mannen, dus één meer of minder maakt me dan niet echt meer uit. Ik blijf wel hints geven tijdens deze 'confrontaties' zodat de mannen, als ze oplettend genoeg zijn, begrijpen dat ze alles kunnen blijven ontkennen, maar ik moet je eerlijk zeggen dat de meesten mijn hints missen. Zelfs Caspar, terwijl hij toch één van de snuggerste was.

Even ben ik verliefd op Caspar, maar het blijkt dat hij al een balboekje heeft, en plannen waar ik geen rol in speel. Ik ben maar een beginnende knecht bij een kapitein. Hij heeft zijn ogen op beter vlees, met meer poen en status. Dat verwacht me eerst wel, maar later kan ik het wel begrijpen. Caspar denkt dat hij beter is dan anderen, of beter gezegd: Caspar denkt dat hij beter zou moeten zijn dan anderen. Een houding die me verwondert. Waarom zo ingewikkeld doen, als je gewoon door jezelf te zijn prima respect kunt afdwingen?

VIER

VADER heeft geregeld dat een vriend van hem, die bij de cavalerie zit, me leert paardrijden. Vanaf dan ben ik dus veel in de manege in de Kleine Kerkstraat te vinden. Die vriend van mijn vader is de tweede zoon van een boer en op die manier in het leger geraakt. Vanaf heel jong heeft hij met paarden gewerkt. Ik ben onmiddellijk verkocht. Jan Wilsma heet hij en hij is begin dertig. Een mooie man met donkerblauwe ogen en zachte lippen. Buiten de manege draagt hij een jas, tijdens de lessen laat hij zijn hemd wijd openstaan zodat je zijn brede borstkas kunt zien. Ik denk dat hij wel in de gaten heeft dat ik erg door hem geïmponeerd ben, maar daar laat hij nooit iets van merken. Hij is al een jaar of tien getrouwd, en waarschuwt me om niet, zoals hij, te jong te trouwen.

“Geniet eerst van je vrijgezellenbestaan, Zacharias, voor je het weet zit je onder de plak.”

Jan gedraagt zich trouwens helemaal niet alsof hij onder de plak zit bij zijn vrouw. Integendeel. Elke keer als hij tijd heeft voor mij, begint hij over sappige kutjes en geile tieten te praten. Dat windt mij dan weer op. Van hem krijg ik wat afdankertjes: een goeie broek die perfect past, en ik mag zijn oude leren tricorner hebben. In die broek is zijn achternaam geborduurd en ik heb me er vaker dan ik kan zeggen in afgerukt.

Tussendoor ben ik ook ene Jurjen tegengekomen, bij het pishuisje op het Zaailand. Jurjen nodigt me bij hem thuis uit. Hij woont alleen met zijn moeder, maar zijn moeder is meestal niet thuis. Dus heb ik aan het eind van de zomer de gewoonte om, als ik echt heel geil ben, bij Jurjen langs te gaan. Hij heeft een iel lichaam en dunne lange vingers die me, als ik er te veel op let, altijd een beetje misselijk maken, maar hij heeft ook een

relaxte persoonlijkheid en aanbidt mijn lichaam, dus ik kom altijd fantastisch klaar.

Jurjen vertelt me over het huis van slappe Lysbeth op de Heerestraat. Slappe Lysbeth nodigt elke zondag een stuk of tien mannen uit om bij hem te eten, te roddelen en, als de nood hoog is, seks te hebben. Jurjen is er al een paar keer geweest en het heeft hem mooie vriendschappen opgeleverd, zo vertelt hij me. Ik vraag me af wat ik moet doen om een invitatie te krijgen. De seks tussen Jurjen en mij gaat eigenlijk uitsluitend om mij. Hij zorgt ervoor dat ik klaarkom en dan ga ik er weer vandoor. Mijn verwachting is dat als ik Jurjen klaarpijp, hij meer geneigd is om me een keer mee te nemen naar, wat ik denk, het centrum van de nichtenpret in Leeuwarden is. Deze aanname blijkt te kloppen en twee zondagen later heb ik geregeld dat ik niet mee hoeft naar de thee van de markiezin.

Het voelt als een vergissing. Ik weet niet precies wat ik verwachtte, maar om in het gezelschap te zijn van zes sneue types die elkaar retorisch vliegen afvangen is geen pretje. Hoewel ze aanvankelijk allemaal een afkeer van mij lijken te hebben, blokkeren ze de weg terug naar de woonkamer als slappe Lysbeth me zijn slaapkamer laat zien. Die gretige blikken zal ik nooit vergeten. Enerzijds heeft het iets beangstigends, maar ik begrijp ook onmiddellijk dat mijn uiterlijk, misschien ook mijn jeugd en houding me macht geven. Ik lach de suggestie weg om me comfortabel te maken op het bed, en nadat ik uitermate vriendelijk duidelijk heb gemaakt dat ik onder geen enkele omstandigheid verkracht wil worden door een stel miskleunen, druipen ze laffig af.

Ik begrijp dat ik op dat moment de keuze heb om het huis te ontvluchten, of te blijven en hen goed te observeren, zodat ik wellicht meer informatie kan krijgen over andere mannen, die hopelijk iets minder sneu zijn.

Vrij snel komt de naam kapitein Van Feugen op tafel. Ik heb hem wel eens gezien tijdens een

kapiteinsvergadering op de hoofdwacht. Van Feugen is een hartelijke man met een flink postuur. Mij viel wel op dat hij me vanuit zijn ooghoeken goed heeft bekeken, maar ik heb er in die situatie niets achter gezocht. Nu hoor ik van verschillende mannen op dit theekransje dat ze geneukt zijn op de door de kapitein zelf geborduurde stoelen in zijn kantoor, een achterkamertje aan huis, als zijn vrouw al naar bed is. Onmiddellijk ben ik benieuwd naar deze geborduurde stoelen in dat achterkamertje, maar om het met een collega van kapitein De Rochebrune te doen, dat voelt toch wel een beetje als heiligschennis. Ik moet meer informatie verzamelen om te snappen hoe dit soort mannen seks met andere mannen aanpakken.

Vreemd genoeg ligt deze informatie binnen handbereik. Naast dat de naam van een lakei van de stadhouder, Beems, komt bovendrijven, die een tijdje bij Van Feugen heeft gewoond, blijkt ook de neef van deze Beems, die als bakker in de keuken van het hof werkt, veel bij Van Feugen langs te komen. Deze twee neven blijken er wel pap van te lusten als ik de verhalen van een soldaat uit de compagnie van Van Feugen goed versta. Deze soldaat, die ik 'toevallig' tref in de manege waar hij mest aan het scheppen is voor de keukentuin van Marijke Meu, waarschuwt me uitvoerig voor kapitein Van Feugen. "Voor je het in de gaten hebt, heb je de lul van Van Feugen in je achterwerk," zegt hij. Dat is een kameraad van hem overkomen, die op een avond een wijntje ging drinken bij Van Feugen. Als ik vraag waarom daar geen zaak van gemaakt is, vertelt de soldaat dat het zijn woord is tegen de kapitein, en wie zou dat winnen?

Van Feugen neukt dus ook zijn eigen manschappen, tenminste hij probeert dat. Interessant. En schandalig natuurlijk. Ik besluit te kijken hoever ik kan komen met Van Feugen, en nog diezelfde avond ga ik posten in de buurt van zijn huis. Het is inmiddels september en de zon gaat onder rond achten. Van Feugen komt

aanwandelen rond negenen. Ik doe net alsof ik ook aan het wandelen ben en verrast ben hem te zien. Van Feugen is niet op zijn achterhoofd gevallen en vraagt onmiddellijk wat de knecht van De Rochebrune in zijn straat moet. “Niets,” zeg ik. “Ik was gewoon benieuwd waar deze straat nu precies op uitkomt.” Van Feugen kijkt me argwanend aan en nodigt me uit een wijntje te komen drinken bij hem thuis.

“Johanna ligt al te slapen,” zegt Van Feugen terwijl hij het trapje naar de achterkamer oploopt met een fles rood in zijn ene hand en twee glazen in de andere. Inmiddels heb ik het vertrek goed in me opgenomen. Er staat een tafeltje vol paperassen met een kruk ervoor, en er hangt een kaart van Leeuwarden aan de muur. Twee grote brede geborduurde fauteuils met een kist ertussen staan strategisch opgesteld. Het ruikt vrij sterk naar kruidnagel en citroen. Ik ben benieuwd naar de versiertechniek van deze man. Hij laat me een porseleinen aap zien die hij heeft gekregen van zijn schoonzus uit Deinum en is over het algemeen erg geïnteresseerd in mij en mijn mening.

Als we ons tweede glas wijn hebben gedronken, wordt hij persoonlijk en vraagt of ik ‘familie’ ben. Ik moet even nadenken en vraag me af of ik door deze man geneukt wil worden, en uiteindelijk geef ik een korte knik.

“Dan moet je oppassen,” zegt Van Feugen. “Ten eerste, je bent een lekker hapje, dat wil iedereen wel. Ten tweede, zorg ervoor dat je uit de klauwen van de schout blijft. Niemand zal het toegeven, maar wat jij en ik zijn is verboden. Het klinkt belachelijk, maar seks tussen mannen, daar staan straffen op. Hoge straffen. Zorg er dus voor dat als je seks hebt met mannen, dat niemand het weet.”

Voor een moment wil ik hem waarschuwen dat iedereen in zijn compagnie weet dat hij mannen neukt, maar alsof hij mijn gedachten kan lezen zegt hij dat voor mannen als hem andere regels gelden.